

PROJECTVERSLAG V-DAY KRUISLAND 27 FEBUARI 2014

Inhoudsopgave:

1. Inleiding;
2. Ligging van de gevonden V1-bom;
3. Fases;
4. Wettelijk kader;
5. Uitleg verschillende fases;
6. Bewonersavonden;
7. Vastleggen nulsituatie;
8. Communicatie;
9. Opvanglocatie;
10. Detonatie;
11. Evaluatie;
12. Actoren en verantwoordelijkheden per fase;
13. Kosten.

1. Inleiding

Op 27 februari 2014 is een V1-bom uit de tweede wereldoorlog tot ontploffing gebracht aan het Dirksdijkje te Kruisland.

Ten behoeven van het project "Natuurcompensatie A4" en waterberging door Waterschap Brabantse Delta werd er de afgelopen periode op grote schaal werkzaamheden uitgevoerd in het gebied rondom Kruisland. Om de werkzaamheden veilig uit te kunnen voeren zijn gedeelten van het gebied op de aanwezigheid van conventionele explosieven (hierna: CE) onderzocht.

Om de aanwezigheid van mogelijke CE vast te stellen is in eerste instantie een historisch onderzoek uitgevoerd. Op basis hiervan heeft er nader onderzoek ter plaatse van de, op CE verdachte gebieden, plaatsgevonden.

Hierbij is 1 bom (V1) geïdentificeerd. Deze V1 is door de Explosieve OpruimingsDienst van Defensie (Hierna EOD) op 27 februari 2014 geruimd.

Om de veiligheid van de bewoners en overige aanwezigen in de nabijheid van de ruimlocatie te waarborgen heeft de burgemeester aan de directeur van de veiligheidsregio gevraagd de organisatie op zich te nemen en werd in dit project door de vier diensten in de veiligheidsketen tijdens en voorafgaand aan de ruimwerkzaamheden samengewerkt. Daarnaast is de samenwerking uitgebreid met de EOD.

2. Ligging van de gevonden V1-bom

De V1-bom is aangetroffen nabij het Dirksdijkje te Kruisland. Het gebied is open terrein met bebouwing en bestaat voornamelijk uit boerderijen, akkers en boomgaarden, welke sporadisch begrensd is door bomen en struiken.

3. Fases

Binnen het project V-Day werden de volgende fases gehanteerd.

- Preparatiefase: De voorbereidende werkzaamheden tot aan het moment dat met de vernietiging begonnen kon worden;
- Vernietigingsfase (V-day): Vernietiging van de V1-bom

In de preparatiefase werden alle voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd tot het moment waarop alles gereed was voor vernietiging.

In de vernietigingsfase werd de V1-bom vernietigd op locatie.

4. Wettelijk kader

De Gemeentewet, artikel 172, bepaalt dat de handhaving van de openbare orde en veiligheid een primaire verantwoordelijkheid is van de burgemeester. De burgemeester had de uitvoering neergelegd bij de directeur veiligheidsregio.

Artikel 172 Gemeentewet

1. *De burgemeester is belast met de handhaving van de openbare orde.*
2. *De burgemeester is bevoegd overtredingen van wettelijke voorschriften die betrekking hebben op de openbare orde, te beletten of te beëindigen. Hij bedient zich daarbij van de onder zijn gezag staande politie.*
3. *De burgemeester is bevoegd bij verstoring van de openbare orde of bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, de bevelen te geven die noodzakelijk te achten zijn voor de handhaving van de openbare orde.*

5. Uitleg verschillende fases

De **Preparatiefase** is de fase waarin alle aspecten voorbereid werden tot het moment dat de Vernietigingsfase in werking zou treden.

Het prepareren van de V1-bom was een voorzienbare risicovolle gebeurtenis. Gezien de omvang van de actie lag het voor de hand, tijdens de preparatie volgens de GBT/GRIP structuur verantwoordelijkheden vast te leggen en te communiceren.

Binnen GBT/GRIP structuur hadden de 4 gezamenlijke hulpdiensten bindende afspraken over onder andere alarmering, opkomsttijden en soorten opschalings- en coördinatie-niveaus. Besloten werd om niet via de formele GRIP-structuur te werken.

Ten tijde van de Preparatiefase bestond het projectteam uit de volgende personen:

De heer N. van Mourik (directeur veiligheidsregio en tevens voorzitter projectteam) de Ovd-BZ, de Ambtenaar Openbare Orde en Veiligheid/rampenbestrijding van de gemeente Steenberg, de Ovd EODD, Ovd politie, Ovd brandweer en Algemeen Commandant GHOR.

Het beleidsteam had de bestuurlijke leiding ten tijde van de ruiming en stemde af met de afgevaardigde van de EOD. Het beleidsteam bestond uit de volgende personen: Burgemeester, gemeentesecretaris, bestuurlijk adviseur en de directeur veiligheidsregio. Het SGBO stuurde de politie-inzet ter plaatse aan.

In de **Vernietigingsfase** werd het COP1 uiteindelijk door de brandweer ingericht en bevond zich als mobiele unit in de buurt van het gebied.

Er werd tijdens deze fase projectintern ook een structuur vastgelegd c.q. afspraken gemaakt in verband met het optreden naar buiten toe richting de media en bewoners, aangezien er met meerdere betrokken partijen rekening diende te worden gehouden.

De burgemeester was de woordvoerder en kreeg daarbij de hulp van een ervaren communicatieadviseur uit de veiligheidsregio midden- en westbrabant.

Het aangeduide ontruimingsgebied was als risicolocatie aangeduid. Binnen een straal van 600 meter mocht zich ten tijde van de preparatiefase geen mensen en levende have bevinden. In de straal tussen 600 meter en 1300 meter mocht zich weliswaar levende have bevinden, echter alleen in een ruimte afgekeerd van de te ruimen V1-bom. Deuren en ramen dienden gesloten te zijn en men mocht zich hier niet achter bevinden.

Een onwaarschijnlijk maar mogelijk scenario tijdens de preparatiefase is het spontaan detoneren van de V1-bom. Hierbij zou een drukgolf ontstaan binnen een straal van 3000 meter rondom de V1-bom.

Bij ongewenste detonatie (of een dreiging hiervan) zou de leidende OvD brandweer beslissen, in samenspraak met EOD, of er opgeschaald moest worden. De operationele leiding zou bij de OvD brandweer blijven.

6. bewonersavonden

Op 7 en 24 februari 2014 werden de inwoners binnen de invloedssfeer alsmede andere belangstellende middels een informatieavond van de werkzaamheden op de hoogte gesteld. Tijdens deze avond werden de direct betrokkenen geïnformeerd over de aankomende werkzaamheden, welke mogelijke effecten deze zouden hebben en welke voorzorgmaatregelen genomen moesten worden om alles goed te laten verlopen. Daarnaast zijn tijdens deze avond mogelijke zorgen en wensen van inwoners geïnventariseerd.

Een aantal vragen, die telkens terug kwam tijdens de bewonersavonden was dit van "wat wordt er gedaan om de gevolgen van een aardschok te beperken?"

Het antwoord op deze vraag was:

- 1. Verlaging grondwaterpeil rondom de directe ligplaats van de bom. Droge grond heeft een dempend effect op de grondschock, dit zal dmv het plaatsen van bronbemaling worden bereikt.*
- 2. De Brandsche beek zal worden drooggelegd dit om zowel het grondwaterpeil zo laag mogelijk te krijgen en tevens zal de lege bedding van de beek als sleuf dienen. Deze sleuf heeft ook een dempend effect.*
- 3. 360 graden rondom de berg zand, welke op en om het explosief wordt aangebracht wordt een sleuf gegraven van 2,5 diep en +/- 3 meter breed. Ook deze sleuf heeft een dempend effect op de grondschock.*

Bewoners weer bijeen voor V-Day in Kruisland

KRUISLAND - Een gewaarschuwd mens telt voor twee. Hoe V-Day donderdag ook uitpakt, aan voorinformatie heeft het de omwonenden niet ontbroken.

Op uitnodiging van de gemeente Steenberg en komen de dertien huishoudens maandagavond voor de tweede keer in De Commerce bijeen.

Daar krijgen ze het laatste nieuws omtrent de detonatie van de bom.

Vragen leven er nog altijd over de omvang van de schade aan huizen en boerderijen.

Alle bewoners hebben inmiddels onderdak bij vrienden of kennissen gevonden.

7. Vastleggen nulsituatie opstallen

De gemeente Steenberg en heeft door Clarc BV een nulsituatie laten uitvoeren in verband met de vastlegging van de situatie rondom de woningen met opstallen ten behoeve van mogelijke schade die optreedt bij detonatie.

8. Communicatie

In deze fase werden de keuzes gemaakt voor de in te zetten communicatie voor inwoners binnen het te ontruimen gebied, voor algemeen publiek en voor pers. Er werd ingezet op een combinatie van brieven en dagmail, (voor diegenen binnen de risicostraal), huis-aan-huis.

Tijdens de ruimingsdag was er een telefoonnummer voor persvragen. Voor acute noodsituaties konden mensen binnen de buitenste veiligheidstraal 112 bellen.

Tijdens de ruimingsdag werd geen tussentijds verslag gedaan naar publiek en pers over de stand van zaken. Halverwege de dag werd er een persmoment ingelast waarbij de aanwezige pers op een afstand van circa 200 meter, in de veiligheidscirkel en onder begeleiding van politie en EOD een aantal foto's kon nemen. De aanwezige pers werd met een bus naar de locatie gebracht en werd ook weer met deze bus teruggebracht naar de verzamellocatie. De werkzaamheden aan de V1-bom lagen op dat moment stil. Dit werd zo ingestoken om de EOD geconcentreerd haar werk te laten doen en tussentijds geen verwarring te zaaien. Wel wordt de berichtgeving in de (social) media in de gaten gehouden. Zo nodig kwamen er korte berichten van de Gemeente Steenberg en. Na het beëindigen van de werkzaamheden op de ruimingsdag is er een kort persbericht uitgegaan en heeft burgemeester Vos en de EOD een persconferentie gehouden voor omwonende en pers.

Voor de communicatie over de ruiming hebben we de volgende uitgangspunten gehanteerd:

1. Actieve openheid, maar veiligheid gaat voor;
2. Instructie wat wel en niet mag gaven we eenduidig en herhaaldelijk. Waar mag je zijn/verblijven? Wat betekent dat voor de bewegingsvrijheid als je binnen de invloedzone woont? Welke verkeersmaatregelen?
3. We geven zo concreet mogelijk aan hoe de ruiming plaatsvindt en waarom. Hoe zit het ruimingsplan precies in elkaar? Hoe zit het met de veiligheid? Belangrijk was dat de EOD hier een rol in vervulde: Om mensen gerust te stellen. Veiligheidsrisico's concreet benoemen.
4. Het laten springen van de V1-bom gebeurt op niet-openbaar terrein. Er geldt een veiligheidsafstand. We kondigen wel van te voren aan waar en wanneer de EOD de V1-bom laat springen, want dit is goed hoorbaar en voelbaar in de wijde omgeving.

9. Opvanglocatie

De gemeente Steenberg en had ten tijde van de vernietiging een opvanglocatie beschikbaar gesteld. Deze opvanglocatie was gelegen in De Siemburg te Kruisland. De opvanglocatie was geopend vanaf 05.00 uur tot 21.00 uur. In de ochtendperiode hebben 7 personen gebruik gemaakt van de opvanglocatie. In de middag hebben 4 personen gebruik gemaakt van de opvanglocatie.

Rond 18.00 uur werden alle betrokkenen, welke 's-ochtends uit hun huis waren begeleid, verwacht in de opvanglocatie. Doel van deze bijeenkomst was om de aanwezigen de laatste stand van zaken door te geven, er gelegenheid was om vragen te stellen en de aanwezigen konden nog een broodje eten. Tegen 19.00 uur is was het ontruimde gebied vrijgegeven en konden de bewoners weer naar huis.

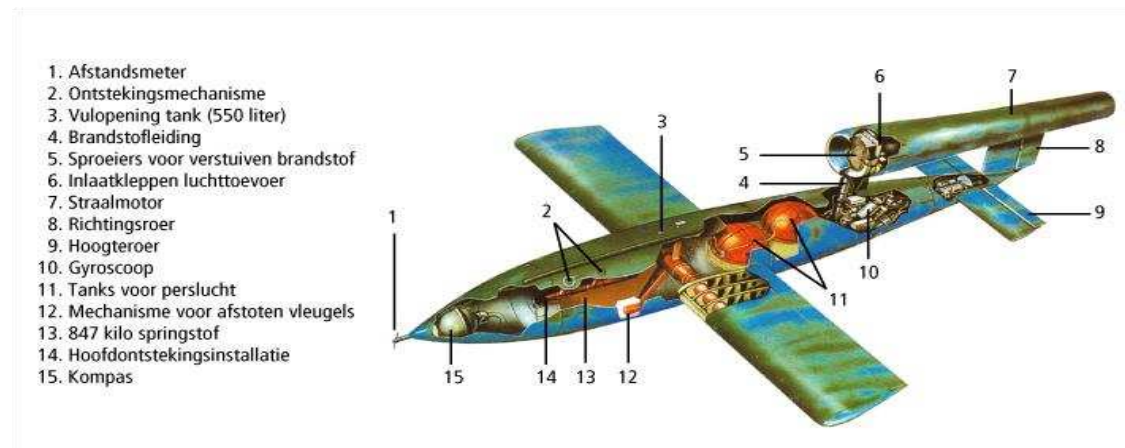
10. Detonatie

Op 27 februari 2014 heeft de EOD de V1-bom tot ontploffing gebracht.

De dag begon omstreeks 05.00 uur met het evacueren van bewoners in de veiligheidskring van 600 meter. Omstreeks 07.00 uur werd het sein "groen" gegeven door de politie. Dit betekende dat het te evacueren gebied geëvacueerd was.

Hierop heeft de EOD gedurende de ochtend de springladingen aangebracht. Omstreeks 10.30 uur werd door de EOD aangegeven dat de springladingen waren aangebracht en dat ECG was gestart met het aanbrengen van het zand op de bom.

Rond de klok van 15.30 uur heeft ECG aangegeven dat zij klaarwaren met het aanbrengen van het zand rondom en op de V1-bom. Hierop is door het COPI besloten dat om 16.00 uur de detonatie zou gaan plaatsvinden. Echter om 15.50 uur kreeg het COPI het bericht dat de berg zand en de grond er rondomheen aan het verzakken was en dat er met spoed gedetoneerd zou moeten worden. Hierop heeft het COPI besloten om de detonatie te vervroegen. Uiteindelijk is om 15:52 uur de V1-bom tot detonatie gebracht.

11. Evaluatie

Er is gekozen om de evaluatie in twee delen uit te voeren. Het eerste deel is de evaluatie met alle externe actoren, het tweede deel is een evaluatie met medewerkers van Gemeente Steenbergen. Per deel zal er, kort samengevat, worden verwoord wat hun bevindingen waren.

Evaluatie externe actoren:

Tijdens deze evaluatie is door alle partijen aangegeven dat zij zeer tevreden waren over het verloop van dit project en geen opmerkingen hebben. Wat wel naar voren is gekomen is dat zij zeer te spreken waren over de rol van de AOV'er gemeente Steenbergen. Allen hebben hun complimenten geuit en aangegeven dat de samenwerking en manier van organiseren super zijn verlopen.

Als aandachtspunt is naar voren gekomen dat de sluiting van het luchtruim goed afgestemd moet worden met het Ministerie. Tijdens de detonatie bleek dat er een tweetal vliegtuigen door het gesloten gebied waren gevlogen. Navraag bij de luchtverkeersleiding leerde ons dat het Ministerie slecht 500 meter hoogte had gesloten. Dit moest echter 3000 meter hoogte zijn.

Als leerpunt is naar voren gekomen dat het verstandig is gebleken om de hulp van de veiligheidsregio in te schakelen.

Evaluatie medewerkers Gemeente Steenbergen:

Tijdens deze evaluatie zijn door de aanwezige personen de volgende aandachtspunten naar voren gebracht:

- * Aanwezigheid van media bij de opvanglocatie. Dit punt is naar voren gebracht omdat er tijdens de detonatiedag veel media aanwezig was bij de opvanglocatie. Voornoemde media wilde graag met de bewoners praten, echter er was door communicatie afgesproken dat er geen media in de opvanglocatie aanwezig mocht zijn;
- * Er is gebleken dat niet alle mensen, welke zijn ingedeeld in de taakorganisaties van Gemeente Steenbergen, even enthousiast waren om deel te nemen in het proces. Afgesproken is dat de taakorganisaties opnieuw worden ingedeeld;

12. Actoren en verantwoordelijkheden per fase

In onderstaand tabel worden de verantwoordelijkheden aangegeven van alle disciplines per fase.

Actor	Prepartiefase	Vernietigingsfase	Nazorgfase
Gemeente Steenberg Gemeente Roosendaal	Noodverordening opstellen / Noodbevel uitdoen Ontruimen. Vertegenwoordiger (ambtenaar Rampenbestrijding / OvD-BZ) in COPI, uitgaande van een GRIP 1 situatie	OvD-BZ in COPI	Opruimwerkzaamheden, bodemsanering,
	Persvoorlichting	Persvoorlichting	Persvoorlichting
	Organiseren Opvang Verzorging	Bemensen opvanglocatie	
	Toegankelijkheid / begaanbaar maken		
	Opname situatie / schouw Registeren schade		Opname situatie / schouw Registeren schade
	Aanvragen sluiting luchtruim		
	Verzorgen catering en voorzieningen	Verzorgen catering en voorzieningen	
	Informereren RWS		
	Verzekering		
	Beveiliging van de locatie	Beveiliging van de locatie	Beveiliging van de locatie
ECG	Plaatsen Bronnering		
	Uitvoeren civieltechnische werkzaamheden	Uitvoeren civieltechnische werkzaamheden	Uitvoeren civieltechnische werkzaamheden
	Omleiden water		
Brandweer	Alarmering Bestuur OvD in COPI		
	Redding, brandbestrijding en hulpverlening		
	Inrichten COPI In stand houden COPI	Inrichten COPI In stand houden COPI	
	Plaatsen voedingsunit	In stand houden voedingsunit	
Ghor	Geneeskundige hulpverlening OvD in COPI		
		Mede zorg dragen voor personeel van defensie op locatie.	
Politie Zeeland - West-brabant		Verkeerscirculatieplan bron- en effectgebied, Ontruimen brongebied, Afzetten/bewaken van het brongebied, Begidsen, Opschaling naar Grip 1 Multidisciplinair, ontkleurd leider COPI.	Verkeerscirculatieplan bron- en effectgebied, Ontruimen brongebied, Afzetten/bewaken van het brongebied, Begidsen,
		Afzetten en afschermen t.b.v. veiligheid omgeving springlocatie	
		Checken of luchtruim is gesloten	Opheffing sluiting luchtruim
	Handhaven rechtsorde	Handhaven rechtsorde	Handhaven rechtsorde
Veiligheidsregio Midden- en Westbrabant	Voorhanden hebben crisisplan Vertegenwoordiger ervan is gemeente in de COPI, uitgaande van een GRIP1 situatie		
EODD	Inschatten risicoafstand	Vernietigen V1-bom	nacontrole
Waterschap Brabantse Delta	Toestemming bronnering		
	Verwijderen gevoelige apparatuur.		Terugplaatsen gevoelige apparatuur.
Enexis	Vorbereiding en verlagen druk gasleiding		

13. Kosten

Bedrijfnaam	Soort onderzoek	Offertebedrag
ECG	explosieve onderzoek werkzaamheden grond	€ 8.535,00 € 353.818,00
GHOR	inzet ambulance	€ 1.445,12
ILenT	Sluiting Luchtruim	
OMWB	* Bemonsteren water V1 * Vaststellen nul situatie bodem en grondwater * Luchtmeting tijdens ontploffing * trillingsmeting tijdens ontpl. * Vaststellen eindsituatie	€ 15.000,00
COMMERCE	Kosten informatieavond bewoners	€ 662,50
Waterschap	Drooglegging sloten rondom projectiel	€ 5.000,00
CLARC BV	Vooropname en risicoanalyse	€ 4.950,00 € 3.600,00 € 180,00
Vos BV	Touringcar	€ 275,00
Pennen	Pennen	€ 230,00
Personele inzet Gemeente Steenbergen	Vorbereidingen / opvanglocatie	€ 21.478,93
Siemburg	eten, drinken opvang(team)	€ 610,00
Brandweer	Eten, drinken, enz. personeel	€ 4.702,32

Totaal € 420.486,87